

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Тези

**77-ї наукової конференції професорів,
викладачів, наукових працівників,
аспірантів та студентів університету**

ТОМ 2

16 травня – 22 травня 2025 р.

ФУНКЦІЇ ГРОШЕЙ В УМОВАХ ЗРОСТАННЯ БЕЗГОТІВКОВИХ ПЛАТЕЖІВ І ЦИФРОВИХ АКТИВІВ

У сучасну епоху активного впровадження цифрових технологій грошова система зазнає суттєвих трансформацій. Зростання популярності безготівкових розрахунків і поширення цифрових активів зумовлюють докорінні зміни у традиційних механізмах здійснення фінансових операцій, водночас розширюючи функціональні можливості грошових засобів.

У межах класичної економічної теорії виокремлюють три основні функції грошей: засіб обміну, міра вартості та засіб нагромадження. Проте в умовах цифровізації ці функції зазнають якісної еволюції під впливом новітніх фінансових інструментів і технологічних інновацій, адаптуючись до потреб інформаційного суспільства.

Зокрема, безготівкові платежі, що реалізуються за допомогою банківських карток, електронних гаманців, мобільних застосунків і систем інтернет-банкінгу, набули статусу повсякденного інструмента здійснення розрахунків для значної частини населення. За інформацією Національного банку України, у 2024 році понад 60% фінансових операцій в Україні було здійснено безготівковим шляхом [1], що засвідчує зростання рівня довіри до цифрових фінансових технологій та підтверджує тенденцію до подальшого витіснення готівки з економічного обігу.

В умовах цифрової трансформації значно активізувалася функція грошей як засобу обігу. Використання безконтактних платіжних технологій, QR-кодів та онлайн-банкінгу забезпечує не лише оперативність і зручність здійснення розрахунків, але й сприяє зниженню транзакційних витрат. Це, у свою чергу, створює сприятливе середовище для розвитку малого та середнього бізнесу, підвищуючи рівень фінансової мобільності суб'єктів господарювання.

Функція грошей як міри вартості в умовах цифрової економіки стикається з новими викликами. Зокрема, криптовалюти, такі як Bitcoin і Ethereum, характеризуються високим рівнем волатильності, що ускладнює їхнє ефективне використання як стабільного інструмента ціноутворення. Попри це, цифрові активи широко застосовуються як засіб інвестування, збереження капіталу та здійснення транскордонних платежів. Згідно з

аналітичним звітом компанії Chainalysis [2], з 2023 року Україна увійшла до переліку світових лідерів за рівнем використання криптовалютних інструментів.

Цифрові форми грошей також характеризуються новими властивостями, серед яких децентралізованість, програмованість та можливість автоматизованого виконання умов контрактів на основі технології розподіленого реєстру (блокчейн) [3]. Використання смартконтрактів дає змогу здійснювати фінансові операції без участі посередників, що сприяє підвищенню рівня надійності, прозорості та ефективності транзакцій.

Попри значні переваги, цифровізація фінансового середовища супроводжується низкою ризиків і викликів. Зокрема, спостерігається зростання рівня кіберзлочинності, існують загрози втрати доступу до цифрових активів, нестабільність криптовалютного ринку та недостатній рівень законодавчого врегулювання новітніх фінансових інструментів. В умовах української економіки ці ризики набувають особливої актуальності, оскільки безпосередньо стосуються питань захисту прав споживачів і забезпечення фінансової безпеки держави.

З метою інтеграції інноваційних фінансових технологій у державну фінансову систему, у 2022 році Національний банк України презентував концепцію електронної гривні (е-гривні) — цифрової форми національної валюти [4]. Очікується, що запровадження е-гривні сприятиме підвищенню прозорості грошових потоків, розширенню доступу до фінансових послуг, а також забезпеченню фінансової інклюзії, зокрема в сільській місцевості та віддалених регіонах країни.

Україна володіє значним потенціалом для становлення лідером у сфері цифрових фінансів. Це зумовлено наявністю висококваліфікованого ІТ-сектору, активним розвитком електронних державних сервісів і позитивним ставленням населення до технологічних інновацій. Проте для реалізації цього потенціалу необхідне формування ефективної нормативно-правової бази, подолання корупційних бар'єрів і забезпечення надійного захисту цифрових прав користувачів.

Таким чином, стрімкий розвиток безготівкових розрахунків і цифрових активів зумовлює глибоку трансформацію традиційних функцій грошей, надаючи їм нових форм і змісту. Попри збереження актуальності класичних функцій — засобу обігу, міри вартості та засобу нагромадження — сучасні фінансові технології значно розширюють їхнє практичне застосування, перетворюючи гроші на більш гнучкий, динамічний та інноваційний інструмент економічної взаємодії.

Україна володіє низкою конкурентних переваг, що створюють сприятливі передумови для успішної інтеграції в глобальний простір цифрових фінансів. У разі належної реалізації національної стратегії цифровізації, нашій державі відкривається можливість не лише ефективно адаптуватися до нових умов, але й посісти провідні позиції серед країн, які впроваджують інноваційні фінансові моделі.

Література

1. *Безготівкові розрахунки у 2024 році суттєво переважали серед операцій з платіжними картками. Національний банк України. 3 бер. 2025. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/bezgotivkovi-rozrahunki-u-2024-rotsi-suttyevo-perevajali-sered-operatsiy-z-platijnimi-kartkami>.*

2. *The 2023 Geography of Cryptocurrency Report. Chainalysis. October 2023. URL: <https://static.poder360.com.br/2024/01/The-2023-Geography-of-Cryptocurrency-Report-Chainalysis.pdf/>*

3. *Раєвська М.О., Вовченко О.С., Фінтех-трансформація в Україні: основні напрямки розвитку. Розвиток фінансового ринку в Україні: загрози, проблеми та перспективи : мат-ли VI Міжнар. наук.-практ. конф., м. Полтава, 27 листоп. 2024 р. Полтава : Нац. ун-т ім. Ю. Кондратюка, 2024. С. 24–25. URL: <https://reposit.nupp.edu.ua/handle/PoltNTU/17649>.*

4. *Про е-гривню – цифрові гроші Національного банку. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/payments/e-hryvnia>.*

УДК 336.5:351.746.2(477)

*М.А. Герасименко, студентка групи 101-ЕФ
Науковий керівник - Ю.С. Худолій, к.е.н., доцент
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

РОЛЬ МІЖНАРОДНОЇ ФІНАНСОВОЇ ДОПОМОГИ У ПІДТРИМЦІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Під час довготривалої війни економічна безпека почала трансформуватися. Пройшовши етапи адаптації та стабілізації, національний економічний механізм почав поступовий перехід до економіки воєнного часу.

З початком повномасштабного вторгнення росії на територію України, а до цього політичні та економічні кризи максимально вплинули на негативну зміну макроекономічної ситуації в країні. Завдані війною